

Знаменити
Владимиръ
Евсеновичъ
Щедру
Злате

БЕЛЕШКЕ О ПИСЦУ

Рођен 8. априла 1939. године у Лесковцу, Костадин Цветковић је провео детињство у Лесковцу и околини. Школовао се у Лесковцу, Власотинцу и Нишу.

Након завршетка школовања готово цео радни век провео је у архитектонско-грађевинском бироу као пројектант.

Дечја поезија Костадинова базира се на искрености и једноставности својственим деци, са уметнутим речима локалитета Лесковца.

Издао је збирке песама "Бисери звезда", "Нераскидиве везе" и "Свет младости".

Биљана Цветковић

*Мейџа од најлејџеј цфетџа
јесу цецџа овој евејџа*

*Biblioteci "Radoje Dimitrijević"
- dečjem odelenju, Leskovac*

*15 mart 2004g.
Leskovac*

*autor
Kostadin*

2. o.

Цвече цвечу

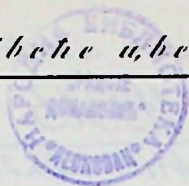
119315

821.163.41(02.053.2)-1

Костадин Цветковић - Ерсеновче

ЦВЕЋЕ ЦВЕЋУ

Лесковац , 2003.

Издавач
Књижевни клуб "Глубочица"- Лесковац

Уредник
Боркица Миловановић

Књижевни рецензенти:
Бранка Ђорђевић, професор
Станко Ђорђевић, професор
Јелица Драшковић, проф. биологије

Књижевни критичар
Станко Ђорђевић, професор

Секретар редакције
Братислав Тодоровић

Насловна страна
Слободан Костић-Коста

Обрада на рачунару
Наташа Џонић, тех. информатике
Марко Џонић, ученик

Тираж
200 примерака

Штампа
"ТРЕНД", Лесковац

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„Радое Домановић“

Инв. бр. 119315

Сигнатура 821.163.41(02.053.21)-1

ПРЕДГОВОР

Дечји песник Костадин, заљубљеник природе, у збирци песама "Цвеће цвећу", на његов својствен начин, приближио биљно царство деци, са циљем да боље упознају, заволе и с љубављу припазе биљном свету.

Постоје биљке које успевају самостално у природи, борећи се са суровом природом као на пример: лишајеви, гљиве, разне траве, коприва многобројна дрвећа и оне који људи негују као најмилије: цвеће, воће, лубенице, разне врсте лука, винова лоза и друге. Неоспорно, све биљке се размножавају, дишу, развијају и старе све до смрти, а онда распадајући претварају у плодно тло. Ове особине су елегантно сагледане кроз многобројних песама.

Основне делове биљака, њихове улоге, функције и значај описане су песмом Биљни органи. Описивање појединих врста биљака, којих има преко 500.000, почео је са нижом телесном организацијом-тапофитне, које немају корен, стабло и листове: алге и гљиве. Наставио је са описом више телесне грађе-кормофитне: лишајеви, маховине и папратнице. Главне особине и карактеристике ових често неугледних биљака и релативно ниског раста, аутор ове књиге је сажето изнео.

Знатно више простора и значаја дао биљкама са сложеном телесном грађом и исте обрадио по фамилијама. Због ограничености простора и обимности материјала, многе биљке нису обухваћене збирком, мада према значају за човеков живот, могле су наћи место у овој збирци.

Костадин, дечји песник, прихватио се овог тешког и деликатног посла, са намером да збирка "Џвеће цвећу" буде помоћна књига уџбеницима биологије, са циљем да младе читаоце, будуће носиоце човечанства, љубитеље природе, преко поезије, на занимљив начин упозна са неодољивом лепотом флоре која нас окружује, без које нема живота на планети. Аутор добро запажа и износи њихове карактеристике, живот и значај.

Приликом писања, користио је стручне литературе.

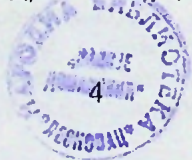
Збирка песама "Џвеће цвећу" треба да буде објављена и да служи као помоћна литература у настави биологије у осмогодишњим школама.

У овој збирци песама представљена је екотоповска поезија са изразито позитивним биолошким особинама. Она нам успоставља равнотежу између разума и осећајности и поистовећавање са природом, која скрива тајну вечите младости Костадина Џветковића.

Песник указује на суштину оног што се подразумева под појединим појмовима и терминима, тако да читалац при првом контакту са његовом поезијом изражава свој однос према, њиховом постојању и стручном коришћењу.

Рецензент

Јелица Драшковић, професор биологије

БИЛЫН ОРГАНИ

КОРЕН

УОПУПЕ О БУМКАМА

Корени могу бити: вертикални,
горизонтални, змиевидни и репастни.
То галтуду паразито слични,
чир дробности дасирах и моћни.

СТАБЛО

Може бити: чврста, дивергентна,
или егзистенцијална и змиевидна.
На стаблу нитице расту,
и на крајевима, и дубоко прерасту.

Дрвенчато, стабло чврсту кожу има,
и кора на њему је са сјајним,
на крају стабла иже дробна грана,
преноше личбу и пласу храну.

БИЉНИ ОРГАНИ

КОРЕН

Биљке да би стабилне биле,
кореном у земљу се приљубиле,
упијајући воду и минерале,
да би се прехраниле и опстале.

Корени могу бити: вретенасти,
осовински, жиласти и репасти,
По изгледу изразито сочни
или дрвенасти, велики и моћни.

СТАБЛО

Може бити чврсто, дрвенасто,
или еластично и зељасто.
На стаблу пупољци расту,
неки временом у гране прерасту.

Дрвенасто стабло чврсту кору има,
испод ње камбијум са годовима.
На врху стабла многобројне гране
преносе лишћу и плоду хране.

КРУНА

На врху стабла крошња или круна,
у пролеће са лишћем и цветовима пуна.
Биљке дишу, ваздух пречишћавају,
цветови укусне плодове дају.

Плодови се једу, имају семе,
из њих биљка хоће да крене.
Када се семе у земљу нађе,
биљка клија, нови изданак изађе.

АТЕ, ТАМЕ
КВАЦИ, МАТАЖБИ
И ТАЖБИ

АЛГЕ

Биљке пореклом старе, познате свима,
двадесетак хиљада врста има.
Стварне корене и листове немају,
мада тако визуелно не изгледају.

У морској и слаткој води живе често,
некада и на влажно, загађено место.
Хлорофил поседују скоро алге све,
многи мисле, из њих се биљке развиле.

Трепљама пливају, дубине се не боје,
у води лебде или за подлогу чврсто стоје.
Могу алге бити једноћелијске и тада су мале,
вишећелијске велике, неке у кућу не би стале.

Према боји могу бити модрозелене,
зелене, мрке, некада и црвене.
Воле топлу, загађену морску воду,
често и बारे. Не тугују за слободом.

Неке алге за људску исхрану служе.
Стока их радо једе кад им се пружи.
Супстанце из њих за индустрију се издвајају,
за ђубрење земље употребљавају.

ГЉИВЕ

Једноћелијске и вишећелијске гљиве,
различитих су боја. Без хлорофила живе.
Осамдесет хиљада врста гљива има,
од бројања, памет се замара свима.

Хране се разним биљним одпаcima,
које у природи, свуда много, има.
На намирницама могу се често наћи,
паразитске, на живе биоме пронаћи.

Неки кажу, гљиве нису биљке, нису животиње.
Са које су дошле планете? У ком царству живе?
Штетне јесу, плодове упропашћавају,
али и корисне, природу пречишћавају.

На прљаву кожу лако и често дођу,
болести дуго трају, тешко прођу.
Када гљива *КОСОПАСИЦА* на глави лежи,
због ње, коса са главе мора да бежи.

КВАСЦИ

Да се добије укусан и шупљикав хлеба,
гљивице квасца употребити треба.
Слатко вино уз помоћ гљивица врије,
пре но што се из буради точи и пије.

ЛИШАЈЕВИ

Лишајеви живе на стенама,
зидовима, камену и гранама.
Има их на старим крововима,
планинама и споменицима.

Специјалне врсте алге и гљиве,
симбиозом лишајеве чине.
Расту годишње један милиметар,
отпорне су на снег, мраз, лед и ветар.

Десетак хиљада врста лишајева има,
живе више хиљада зима.
По изгледу и грађи су жбунасти,
лиснати, а могу бити и корасте.

Од лишајева парфеми се праве,
црвену боју за бојење вуне даје.
Круне стене, ситне честице задржавају,
ђубре земљу, услове за биљке стварају.

ПЛЕСНИ

На површине многих намирница
јавља се бела и црна скрамица
од плесних или буђних гљивица,
мицелија, издужених ћелијица.
Свуда око нас у ваздуху лебде споре,
увлачећи се у најситније поре.

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

MANOBUHE

MANOBUHE U PATPATIHUHE

МАХОВИНЕ

Живе у низијама и планинама,
поларним и тропским пределима.
Маховине широм света се нађу,
кормофитне су, имају једноставну грађу.

На северној страни дрвета се маховине нађу,
да људи из непознатих шума лакше изађу.
Од знања, никога не треба да боли глава,
знајте, безполно и полно се размножава.

БУСЕЊАЧИ стабла су густа, зељаста,
листићи нежни, троугласти, малог раста.
Корен нема, мада се то и не види,
на доњем делу стабла су ризоиди.

ЈЕТРЕЊАЧЕ живе поред чистих река
или извора, у води су целог века.
МАРШАНЦИЈЕ лепе, делују лено,
тело режњевима подељено.

ТРЕСЕТНИЦЕ живе на тресавама,
где вода има мало минерала.
Горњи део свакодневно расте,
доњи изумире и тресет нарасте.

ПАПРАТНИЦЕ

У влажним, сеновитим пределима,
са листопадним шумама,
папратнице разне успевају,
у нашој земљи, стабла немају.

СЛАТКА ПАПРАТ у рано пролеће,
из ризома сваке године у свет креће.
Млади листићи на пужиће личе,
исти прерастају у перасто лишће.

Листови стари три године, зелени,
са наличја бобицама пуних пора украшени.
Размножавају се полно и бесполно,
тако одржавају врсту безболно.

ПРЕЧИЦЕ сродне папрату, пузавице,
с јединственим лишћем прекривене гранчице.
На врху стабла симпатични класови
са спорама из којих избија живот нови.

РАСТАВИЋ, сродник папрату, живи поред
бара, листови чланкасти, зелени тепих ствара.
Стабло танко, по подлози се лено опружи,
класје са порама за размножавање служи.

АРИШ

Зову га лиственица, месесен, ариш,
а неко ариж или кратко тис.
У високим Алпима расте често,
када га засадимо, и на друго место.

Нарасте педесетак метара висине,
за стабилност се не брине.
Корен снажан, кора мрке боје,
гране не могу да се изброје.

Четинар, игличасто лишће бледозелене боје,
једино листопадно, у пролеће добија нове,
увек груписано у свежњеве на гране,
као да се од разних птица бране.

Мушки цветови, жути, посебно се развијају.
Женски чепасте у шишарке се претварају.
Ариш, семеном се размножава,
природи лако прилагођава.

Користи се стабло, кора, пупољак и лист.
Из смоле добија терпентин чист,
аеросол у бочице за освежење,
за инхалацију и за умирење.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

„Радосје21(мановић“

Инд. бр. 119315

Сигнатура 821-163.41 (02.053.2)-1

ЈЕЛА

Борика, чам, јала или јеловина,
високо дрво наших планина,
успева у влажним долинама,
некада се нађе и у баштама.

Вита јела, лепа као принцезица,
на гранама густо лишће облика иглица.
Окићене новогодишњим украсима,
дечја радост, допада се свима.

Женски цветови су увек viseћи,
мушки слични маци, могло би се рећи.
Шишарке на гранама, радо виђен плод,
када се отвори лишће, зрео је род.

Стабло љускавом кором прекривено,
релативно глатко, сивоцрвено,
садржи етарско уље, абилфин,
неке хемикалије и терпентин.

У индустрији се користи често,
квалитетном дрвету тамо је место,
лако за обраду, столари га хвале,
разне предмете за домаћинства праве.

БОР

Када се цар шума у висине вине,
тешко да се неко такмичи с њиме.
Снажан, осовински, развијен корен,
за огромно дрво је створен.

Од земље до врха, лоптаста круна,
са дугим игличастим лишћем пуна.
Од лишћа пријатан се мирис шири,
нарочито када поветарац пири.

Бор има једнополне цветове,
израстају у симпатичне плодове
у облику шишарке, прво црвенкасте,
које прелазе у смеђе, грађе дрвенасте.

Стабло садржи много лепљиве смоле,
тамњан, чији мирис многи људи воле.
Смола дрво штити, црв га не дира,
јер и црв своју жртву бира.

Суво дрво за обраду лако,
дуготрајно, што је важно свакако.
У индустрији користи се често,
у грађевинарству нађе место.

КУКУРЕК

Кукурек, кукурек, кукурек
Куряк на нощта
Звучи, звучи в сирените
на нощта

БАНАНА
ЛУЛУТА

Белите цвет са били
нещо като гъби
Донякъде в гора
само протече и бърза вода

Стабна мисъл разпръсната,
много думи неговите
и като бях била
вдъхновение и бърза вода

Кукурек и на нощта
на нощта и на нощта
У нощта често е
русиан су нощта

КУКУРЕК

Курица, здравац, спреж мали
или ма како га звали,
знајте, доста је отрован,
по укусу одбојан.

Пасторка или кукурек
именом подсећа на бурек.
Расте у светлим шумама,
воћњацима и ливадама.

Зелени цвет са пет латица
није леп као љубичица.
Двојно перасти листови,
сваког пролећа избијају нови.

Стабло мало разгранато,
многој деци непознато,
а како би и било,
када лепотом није мило.

Кукурек има мали плод,
неугледан мешак је род.
У ливадама често живи,
ризومي су црно-сиви.

БОЖУР

Вишегодишња биљка, зељаста,
педесетак сантимера раста.
Народ је зове божурак, туркарица
и арапче. Знајте да је отровница.

Расте на стеновитим обронцима,
У баштама га некада има.
Раздељени у режњеве листови,
са многобојним латицама цветови.

Жуте или црвене боје цвета.
Цвет горд, као да је господар света.
Вртлари се божурима поносе,
а младићи девојкама доносе.

На Косову, где Срби пролише крви,
појави се као резултат први,
божур с цветовима боје жар,
палим борцима на дар.

Садржи натријума, сахарозе,
органске киселине и глукозе.
Људи за лекове користе корен
и цвет, као да је зато створен.

ПАВИТ

Пење се уз дрвеће често,
вијугавој лози ту је место.
Стабло дугачко, разгранато,
због дужине, сваком познато.

Крупно, лепо лишће перасто,
непарно, доста елипсасто,
прекривено са длачицама,
изгледом каже да није дама.

Плод, беличаста пахуљица,
има доста ситних ножица,
као да би хтео некуд ићи,
али до пута не може прићи.

Сломиш ли грану, појави се сок,
датакнеш је, хвата те шок,
отровом ствара пликове,
деца павит зато не воле.

Антибиотичку моћ има.
Употребљава медицина
кору, пупољке и листове,
некада плодове и цветове.

ЗВЕЗДАСТИ ПАВИТ

Павит је врста пузавице,
има слабе ножице,
стабло као дебео конач,
зато тражи чврст ослонац.

Листови срцасти, сложени,
скоро увек тамно зелени.
Крупни, љубичасти цветови,
јављају се до јесени нови.

Павит, украс вртова, кућа,
развалина и улегнућа,
тераса и старих ограда,
нема круне, нема хлада.

Положницом се размножава,
сунчано место обожава.
Плодно земљиште воли,
за поливање некада моли.

БУКВА

ФРАМЛИНА
Б У Ж В Е

BEZNAČHO HABIT

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

Pravda je pravda, a pravda je pravda.

БУКВА

Народно име је бук или бука,
расте тридесетак метара без мука.
Разграната, велика, густа круна,
листопадна, са крупним лишћем пуна.

Листови по облику јајасти,
длакави, по ивици тестерасти.
Мушки цветови су цвасти главица,
изнад њих женски, плодови орашица.

Букве у просеку дуго живе,
коре сјајне боје сиве.
Стабла за огрев служе често,
у индустрији нађе место.

Сечена буква, када буде сува,
на воденој пари дуго се кува,
поново се добро осуши,
паркет прави, а црв га не буши.

Земљом, када се угаси жар,
добија се ћумур црн као гар,
на коме се пече роштиљ прави,
апетит добија чим се мирис појави.

ХРАСТ

Година много, чак хиљаду живи,
сваки човек величини се диви.
Зову га лужњак, дебљик, горун и дуб,
стабло има као огроман стуб.

Дрво тврдо, жилаво, споро гори,
секира тешко може да га обори.
Кора дебела, груба, испуцала,
као њива давно изорана.

Листови на кратким, јаким дршкама,
сужавају се при основама.
Старо лишће мења рано у пролеће,
када почиње да цвета цвеће.

Храст мушке и женске цветове има.
Плод жир, са капицом, симпатичан свима.
Људи стоку њиме радо хране,
бесплатна је, здрава и без мане.

Грана на Бадњи дан у кућу се уноси,
сматрајући да новац и здравље доноси.
Обрађено, суво дрво дуго траје,
када га нападне црв, брзо одустаје.

РУЖА

Слика ружа растранил седам и осам
стабло обрасло травама, грожњом и ливом
Због њих су многа сува, погрожена

ФРАНИЛИДА
РУЖЕ

Прекрасни цветови, жути, бели, црвени
жути, бели, бели, црвени, црвени
са много њих и много цветних листова,
успрех баште, баште и др. чак и у врту.
Руже, сине у чашама остацима,
али конамљеним се расути, жута,
Од њих цвртава перјаница се жута,
а од дрвца, дрвца, дрвца, дрвца.

ПАТУЉАСТЕ, руже се расути, жута,
у жупињарима и сл. жупињарима,
ЧАЈЕВКЕ, у жупињарима се жута,
пробави цветове са жупињарима,
МЕСЕЧАРКЕ, у баштама, жупињарима,
љубитеље цврта, жупињарима,
ПЕЗАВИЦЕ и ПЕЗАВИЦЕ, сине се жупињарима,
баштама, жупињарима и жупињарима.

УБЕЖЕНИЕ

Убеждение — это сила, которая
может изменить мир.
Убеждение — это сила, которая
может изменить человека.

Убеждение — это сила, которая
может изменить мир.
Убеждение — это сила, которая
может изменить человека.

Убеждение — это сила, которая
может изменить мир.
Убеждение — это сила, которая
может изменить человека.

Убеждение — это сила, которая
может изменить мир.
Убеждение — это сила, которая
может изменить человека.

Убеждение — это сила, которая
может изменить мир.
Убеждение — это сила, которая
может изменить человека.

РУЖА

Свака ружа разгранат корен има,
стабло обрасло трњем, познато свима.
Због њих су многе сузе проливане,
некада и свеже крви црвене.
Краљица вртова има листове перасте,
ивице увек ситно тестерасте.
Зимске хладноће ружа не воли,
ујесен за мало земље око стабла моли.

Прекрасни цветови љубичасти, црвени,
жути, оранж, бели, једнобојни или шарени,
са мало или много цветних листића,
украш баште, вазне и дечјих вртића.
Ружа семе у чауре оставља,
али калемљењем се размножава.
Од неких цветова парфеми се праве,
а од других, домаћице слатка хвале.

ПАТУЉАСТЕ руже за висине не тугују,
у жардињерама и саксијама цветају.
ЧАЈЕВКЕ у вртovima се гаје,
прелепе цветове за вазне даје.
МЕСЕЧАРКЕ у баштама стално цветају,
љубитеље цвећа одушевљавају.
ПУЗАВИЦЕ и ПЕЊАЧИЦЕ саме не опстају,
балконе, терасе и прозоре украшавају.

БРЕСКВА

Порекло знамо, не треба да нас брине,
бресква потиче из далеке Кине.
Гаји се у свим земљама света,
где клима врела и хладна не смета.

Десетак година живи, не расте високо,
круна ретка, није лепа за око.
Када је млада, гране су светлозелене,
брзо остаре и доста се разреде.

Цветови ситни беличасти и звонасти,
или крупни, обично ружичасти.
Од многобројних тешких плодова,
крхке гране често се ломе од рода.

Плодови жућкасто - црвенкасте коже,
сличне кајсијама, у средини коштунице.
Бресква, род често са маљем штити,
облика различитог може бити.

Бресква гипкост човеку даје, освежава,
физички и умно појачава,
одржава еластичност коже,
зато треба јести ко колико може.

КАЈСИЈА

Када је Александар Македонски, грчки цар,
за време рата добио кајсије на дар,
осетио чаробни укус, када је јео,
враћајући се са похода, расад је донео.

Стабло дрвенасто, листови срцасти,
овални, широки или округло јајастии,
ивице по ободу ситно назубљене,
петелјке зелено-црвене, развијене.

Цветови крупни, прелепи, светло црвени.
Плодови сочни, округли или јајастии,
боје зелене, када сазру наранџасто жуте.
Под великим теретом се ломе гране круте.

Семе коштуница, са језгром једним или два,
сличне лешнику, деца их обожавају сва.
Калеме се на подлоге уз предходне припреме,
од црног глога, дивље шљиве и горког бадема.

Свежи плодови се једу, спремају сокови,
кувају слатка, пекмези и разни џемови.
Зими, од кајсија компоти се кувају,
од пекмеза посластице спремају.

КУПУС

ФАМИЛИЈА КУПУСА

КУПУС

Прве године образује лиснате главице,
величине осредње лубенице.

Доњи листови широки, плавичасти,
горњи светлији, наборани, дугуљасти.

Из галавице, следеће године,
развија се стабло до метар висине,
а на врху цветови боје жуте,
који привлаче лептире без муке.

Познато је, децо, свима,
купуса целе године има,
лети свеж, кисео када дође зима.
Плод љуска шећера и витамина има.

Летњи купус у пролеће се сади,
због хладноће испод фолије ради,
за зимницу после жетве пшенице,
из расада се развијају чврсте главице.

Вредне наше домаћице знају,
од купуса салате да припремају,
са месом разна јела кувају,
гурмани у њима уживају.

РЕН

Корен чврст, жућкастобео,
разгранат, као прст дебео.
Листови крупни, елипсасти,
по ивицама ситно зупчасти.

На дугим, jakim дршкама,
чврстоћом познати нама,
цветови облика метлице,
имају бледо - жуто лице.

Вишегодишњи, зељасти рен,
здрав кажу као здрави дрен,
љутином лекцију сваком даје
и јунаке не познаје.

Када једе, човек се зноји,
реуматизам од хрена се боји,
тада крв у венама јури,
болест из тела да изјури.

Са медицином се дружи,
уз печење често служи.
Зимници се рен додаје,
до пролећа да траје.

РОТКВА

Вртна ротква, трупка, родаква, повртница,
репасти корен има, белог или црног лица.
Зелено зељасто стабло доста длакаво,
уек расте разгранато, снажно и право.

Дубоко усечени листови, крупни доста,
за неговање биљка релативно проста.
Садржи сумпорног хетерозида, скроба,
љута је, једе се у сва годишња доба.

Корен се користи као храна и лек,
а сок од роткве против кашља одувек.
Семе лечи гљивична обољења,
од којих кожа постаје нежна, а не лења.

Салата се често лепа прави,
али не и када се нешто слави.
Стомак се надима, испуштају гасови,
у стомаку као да пуцају топови.

ПАСУЉ

ФАМИЛИЈА ДОЂОВА

ПАСУЉ

Грах, фазол, тачкаш је пореклом из Америке,
преко Европе дође и до Африке.
Стабло зељасто, ниско, полувисоко
или повијушаво, доста високо.

Једногодишња биљка, разгранат има корен,
као да је за летње врућине створен,
са многобројним ситним квржицама,
испуњен азотним бактеријама.

Сваки лист састоји се од листића три,
јајастих, на истој петелјци смештени,
боје различите од тамнозелене,
до светложуте пре но што увене.

Цветови облика цвасти, звонасти,
бели, жути и често љубичасти.
Плодови махуне са десетак зрна,
бела, шарена, жута некада и црна.

Пасуљ је еколошко здрава храна,
плод траје годину и више дана.
Када се пасуљ на трпези нађе,
за Србина не постоји јело слађе.

СОЈА

Пореклом из далеке нама Кине,
на брзину у даљину се вине
и за релативно кратко време, гле,
сада успева на континенте све.

Стабло жбунасто, са доста грана,
обложено ситним длочицама,
младо снажно, доста се зелени,
када плодови сазру, одрвени.

Корен вретенаст, дубокоходан,
развијен, за сваку земљу проходан,
са многобројним ситним жилицама
и са азотом пуне квржицама.

Листови тропери, облика срцастог,
некада може бити и јајастог.
Цветови лептирасти, ситни,
бели или сиви, за плодове битни.

Сојино брашно садржи витамина ЦЕ,
додаје се месу, праве кобасице,
уље јестиво, чувени кефир,
млеко, јогурт и веома здрави сир.

КРОМЦИР

Стабло, мљасти, мекото, утртено,
а под њим мекоту прикључао,
Писао, суну, суну, суну,
по...

ЕРАМИЈА ПОМОТНИЦА

као да су још чак састали

Знатице често кромцире мекоту,
зато се стабла и земља горела,
Писао је музано у траговица,
домашњостас често у подручјама

Кромциру, брзице је, ани,
Овога година сам обилазак,
Једна кућа, постоји ипак,
као ити као што, исече, као

Од кромцира, једна да мекоту,
а да прелеп, мекоту мекоту,
Са мекотом, мекоту се мекоту,
и да мекоту, мекоту мекоту

СОЛ

Солнце светит нам в глаза,
и греет, и согревает нас.

Солнечный свет — это жизнь,
солнечный свет — это радость.

Солнечный свет — это тепло,
солнечный свет — это уют.

Солнечный свет — это надежда,
солнечный свет — это вера.

Солнечный свет — это любовь,
солнечный свет — это доброта.
Солнечный свет — это мир,
солнечный свет — это дружба.

Солнечный свет — это счастье,
солнечный свет — это радость.
Солнечный свет — это жизнь,
солнечный свет — это надежда.

Солнечный свет — это любовь,
солнечный свет — это доброта.
Солнечный свет — это мир,
солнечный свет — это дружба.

КРОМПИР

Стабло зељасто, чврсто, усправно,
а при врху мало кривудаво.
Листови крупни, по ивицама усечени,
по два већа и мања на дршци распоређени.

Подземно стабло разгранато,
као кртола нама познато.
Цветови љубичасти и бели,
као да су лептири слетели.

Златице често кромпире нападају,
зато се стабла и земља прскају.
Плодове чувамо у траповима,
домаћинства често у подрумима.

Кромпиру, бобица је плод.
Сваке године даје обилан род.
Једемо куван, пржен или печен,
цео или као чипс, исечен.

Од кромпира ракија се пече,
водка прави, неко ми рече.
Са медицином некада се дружи
и за исхрану стоке служи.

ПАРАДАЈЗ

Патлиџан, црвена јабучица,
парадајз, толеат или рајчица,
витамина А, ЦЕ и Е доста има,
на дохвату руке стоји свима.

Без чврстог ослонца не може сама,
средњег раста, обрасла длочицама.
Листови су доста расцепљени,
дугуљаста, с доње стране сивозелени.

Цветови светложути, лимун боје,
сакупљени међу листовима стоје.
Црвеном плоду свако се диви,
корен жиличаст, годину једну живи.

Лети често тражи заливање,
некада бордовском чорбом прскање.
Тражи поливање и више труда,
у нашој земљи успева свуда.

У баштованама биљка честа.
Плод и кечап за трпезу нађе места.
Јело са њима укусније постаје,
годишње доба не познаје.

ДУВАН

Живи дуван годину једну,
за све пушаче вредну.
Стабло чврсто, мало разгранато,
лишће издужено, делује умиљато.

Цвасти метлица ружичастоцрвени,
бели, некада жутозелени.
Облик чауре је дуванов плод,
ситно жучкасто семе је род.

Беру се приземни листови,
у висине расту нови и нови.
Листови се нижу, суше у хладу,
дају фабрици на прераду.

Дуван, табак или тутин,
са никотином увек је пун.
Подмукла је отровница,
незгодна као нека змијица.

Када човек цигарете пуши,
себе и околину у диму гуши.
Никотин постепено плућа штети,
од пушења човек може и умрети.

НАСТАВНИК

ДУША

Меня душой твою я знаю,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я.

Меня душой твою я знаю,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я.

Меня душой твою я знаю,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я.

Меня душой твою я знаю,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я.

Меня душой твою я знаю,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я,
То же, что и ты, и я.

ЛЮБЕНИЦА

**ЕРАМИИДА
Т У Ж В Е**

Доста радостна аз съм

Что маля рибарка съм.

Доста радостна аз съм

Что маля рибарка съм.

Често в бичу наля

Када тропеде тропа

Чару дръв пона дръв.

Рубачица на селу сира

Получава селска проца

Често в бичу наля

Када тропеде тропа

Чару дръв пона дръв.

Рубачица на селу сира

Получава селска проца

Често в бичу наля

Када тропеде тропа

Чару дръв пона дръв.

Рубачица на селу сира

Получава селска проца

Често в бичу наля

Када тропеде тропа

Чару дръв пона дръв.

ЛУБЕНИЦА

Доста разграната врежа,
као мала рибарска мрежа,
кореном земљу затеже
и далеко се протеже.
Хтела би некуда ићи,
до пута не може прићи.

Жутозелени цветови,
често избијају нови.
Када пролеће прође,
нама драго лето дође,
лубеница на столу сија,
охлађена свима прија.

Плодови као фудбал крупни,
презрели често шупљи,
сочни, слатки, боје крви,
у њој не могу ући црви.
Семе крупно, спљоштено,
црно, шарено или црвено.

У бостаништу се сади,
чува, наводњава, често ради.

ДИЊА

Стабло, разграната врежа,
протеже се као мрежа.
Лишће велико, зелено,
длакаво, назубљено.

Плодови, крупне бобице,
као мање лубенице.
Танка кора, семе ситно,
жуто, за потомство битно.

Зрео плод, као сунце жут,
до трпезе тражи пут.
Посластица летња, здрава,
за освежење воћка права.

Плод садржи витамина,
соли бакра, каротина,
шећера који сваком прија
и мирисних материја.

Домаћице ђемове кувају,
с њиме колаче спремају.
Када дете опече жар,
лек од семена је права ствар.

МАСЛАЧАК

Маслачака убога мастињина,

Маслачака убога мастињина,

ЕРАМИЈА ТЛАВОЧУКЕ

Црква је хрвацко жито божје,

Како мого бити у таквој земљи,

Свакоме поштом се свјету,

Свакоме у свакој земљи божјој,

Свакоме божјој земљи божјој,

Како да је за свјет божји

Како да је за свјет божји

Како да је за свјет божји

Како да је за свјет божји

Како да је за свјет божји

Како да је за свјет божји

Како да је за свјет божји

МАСЛАЧАК

Народ га зове маслацица,
ветроказ, млећак, жучаница.
Корен има јак, сврдласт, дебео,
тешко га исчупати цео.
Лишће перасто у розети, полегло,
усечено, као да га је нешто стегло.

Цветови изразито жуте боје,
као мала сунца у пољима стоје.
Сунчане лоптице сијају,
временом у пахуљице претварају,
крупне, прозрачне, нежно беле,
које деца за игру желе.

Када ветар дуне или пири,
семе лети као лептири,
са тананим падобранима,
коју свака семенка има.
Ношена на крилима среће,
незвана, у нови свет креће.

ВОДОПИЈА

Неко је зове цикорија,
гологуза, водопија,
водоплав, сунчано цвеће.
Нико је не воли и неће.

Расте на ливадама,
крај путева и шумама.
Семеном се размножава,
природи прилагођава.

Стабло еластично, јако,
с мало лишћа, разгранато.
Цветови боје светло плаве,
с првим сунцем се појаве.

Мајка нека, када је љута,
узима га уместо прута,
по туру детету се нађе,
модрица брзо изађе.

Зими, када су голе гране,
птице њиховим семеном се хране.
Људи када новац немају,
цигуре од корена кувају.

НЕБЕН

Многи зову ово цвеће
огњац, жутељ или билеће.
Воли сунчано место,
хоће заливање често.

У баштама га доста има,
именом својим каже свима,
безопасан мали жбун, драг,
мирис једва приметан, слаб.

Цветни листићи, језичасти,
наранџасти или жућкасти,
с пурпурним диском у средини,
интересантним цвет чини.

Листови наспрамни, зељасти,
мало дуги, више јајасти,
са наличја беличасти,
по ободу таласасти.

У народу служи као лек,
многим морални подстрек.
Неки јачају очни вид,
лече ране, није их стид.

КАМИЛИЦА

Успева по пољима,
гајимо је у њивама.
Доста распрострањена,
око неговања рада нема.

Семеном се размножава,
биљка мирисна, здрава.
Стабљика ниског раста,
чврстог стаса, браздаста.

Цвет са главицом жутом,
лепом и мало крутом,
са белим листићима,
симпатична је свима.

Мирис опојан, нежан,
чај зимски неизбежан.
Бебе и деца га пију,
девојке лице мију.

Од камилице, за трен,
кожа добија лепи тен.
Шампони од камилице,
лепе фризуре чине.

ГЕРБЕР

Домовина Америка,
указа се прилика,
освоји брзо свет,
као тенисер сет.

Листови светлозелени,
длачицама прекривени,
мало крути и кожасти,
по облику перасти.

На дугачким дршкама,
прекривени длачицама,
цветови доста сјајни,
елегантни, дуготрајни.

Даме их обожавају,
младићи поклањају.
Лептирићи често слете
на цветове крупне, лепе.

Семеном се размножава,
сунчано место обожава.
Тражи растресито место,
заливање мало, а често.

Алгебра

Литература

Умножение чисел
Свойства чисел
Деление чисел
Свойства деления

Деление чисел
Свойства деления
Умножение чисел
Свойства умножения

Свойства чисел
Деление чисел
Умножение чисел
Свойства умножения

Деление чисел
Свойства деления
Умножение чисел
Свойства умножения

Свойства чисел
Деление чисел
Умножение чисел
Свойства умножения

Деление чисел
Свойства деления
Умножение чисел
Свойства умножения

Свойства чисел
Деление чисел
Умножение чисел
Свойства умножения

Деление чисел
Свойства деления
Умножение чисел
Свойства умножения

Свойства чисел
Деление чисел
Умножение чисел
Свойства умножения

Деление чисел
Свойства деления
Умножение чисел
Свойства умножения

ЦРНИ ЛУКА

Попула, кровај, или луко црвена
од сонча, пуцања деста се до краја
Растајемо, пуцају збога

ФРАНИЛИЈА ЉУЉАЊА

Црним ситним понад крајем збога
Обавртам деста, кровај, кровај
Када се састојем збога
Растајемо се збога

Аутограх, кружиће стисају, кровај
Криво, окриво, плавај, кровај
У земљу остају криво
Некада деста, као лоповаче

Црне луко, алкохол хриво
Састоји се као лок од рана
Одром хриво, кровај, кровај
Некада деста, као лоповаче

ЦРНИ ЛУКА

Папула, кромид или лука црвени,
од сочног, шупљег листа се зелени.
Растреситу, плодну земљу воли,
од глиновитог тла, тело боли.

Стабло лоптасто, подземно, мало,
у вишеслојној црвеној љусци стало.
Корен има много ситних жилица,
као код дечје главе косица.

Цветови ситни изнад лишћа стоје,
обавијени љуспом сребрне боје.
Када се семе у њиву посеје,
родиће се арпаџик у леје.

Арпаџик, крупноће кликера се сади,
ниче, окопава, плеви, често ради.
У земљу постају крупне главице,
некада љуте, као папричице.

Црни лука, здрава храна,
користи се као лек од рана.
Садржи хранљивих састојака,
побољшава варењу стамака.

БЕЛИ ЛУКА

Лукац или чешњак, биљка зељаста,
малог, наизглед пркосног раста
као сабље перасти листови.
У другој години на врху цветови,
у виду цвасти опном омотани,
када се отворе, делују насмејани.

Са двадесетак чешња луковице,
у неколико редова, личе на огрлице.
Корен жиличаст, густ, прави,
као коса на маленој глави.
Млади лукац једе се цео,
када остари, само чешањ бео.

Лековито дејство лука има,
антибиотичко, познато свима.
Високи крвни притисак смањује,
од разних болести заштићује.
Лечи болести коже и косе,
које штетне гљивице преносе.

ЂУРЂЕВАК

У пролеће два листића,
између њих сплет звончића,
мирисни, као снег бели,
изгледају весели.
Народ због лепоте рече:
"Зовимо га *царско цвеће*".

Расте често по шумама,
гајимо по баштама.
Млади се по брдима веру,
да ђурђевак уберу,
девојкама поклањају,
пољупце добијају.

Вишегодишња, зељаста
биљка, скоро патуљаста,
лепа отровница мала,
многима проблеме задала.
Руке зато треба прати,
да се не наљути мати.

MAK

Maš mu je glava, mak,
odmak od dječaka

ЕРАМММММА ПРАВА

Maš mu je glava, mak,
odmak od dječaka
Maš mu je glava, mak,
odmak od dječaka

Plamena kosa se stvara
od čvrste zlatne kose
Maš mu je glava, mak,
odmak od dječaka

Ploča oblake, kura
uvek pita na budi
se odlom to kura
rečima, stama, kura

U čemu je mašina
za moravima, kura
Maš mu je glava, mak,
odmak od dječaka

МАК

Име му је плави мак,
афион или дријемак.
Стабло усправно, јако,
плавичасто, разгранато.

На врху сваке гране цвет,
горд као да је његов свет,
боје кармин црвене,
као девојачке усне румене.

Плантажа када се створи,
од цвета земља гори.
Међу њима нема пчела,
крила брзо би увела.

Плод облика чауре,
увек личи на буре,
са жигом точкастим,
рељефастим, зубчастим.

У њему семе ситно,
за морфијум битно.
Када се колачи с маком праве,
у кући деца славе.

БУЛКА

Неко је зове дивљи мак,
а неко каже турчинак.
Једногодишње, витко стабло,
нежним длакама обрасло.

На врху грана цветови,
усамљени, избијају нови,
кадифасти, нежни, фини,
са круницом у средини.

Сваки цвет са четири листа,
бојом на сунцу блиста.
Лептири и разне бубе,
због њих, живот губе.

Жућкасти, опојни прах,
убрзава човеков дах.
Када се стабло засече,
млеко отровно потече.

Плодови, мале чауре,
личе на зелено буре,
у њима је семе ситно,
за лекове веома битно.

КОПРИВА

Расте до метар висине
у поља и планине.
Лишће крупно или ситно,
за коприву мало битно,
јајасто, при врху шиљасто,
по ободу тестерасо,
иглицама прекривено,
делује постиђено.
Додирнеш ли, одмах жари,
коприва се с тиме хвали.
Цветићи зелене боје,
на врху цвасти стоје.

У чистој природи се бере,
топлом водом пере,
суши и кува здрави чај,
за организам прави рај.
На трпези нема слађе,
када се пита од коприве нађе.
Коприва има витамина,
гвожђа и мало танина.
Ко реуматизам има,
жари кожу листовима.
Шампони се разни праве,
да не бежи коса са главе.

КУКУРУЗ

Перматура, царевка или мумуруза,
млада печена и кувана ужитак пружа.
Једногодишња биљка вишља од човека,
чланковита, снажна, не једе је зека.

На врху стабла доста мушких цветова,
женски у пазухе средњих листова,
у виду бледожуте свилице,
која подсећа на дечје косице.

Кукуруз се два пута окопава
да не израсте много трава.
До два метра нарасте висине,
пасуљу служе као мердевине.

Плод је клип, а на њему много зрна,
бела, жута, црвена, никада црна.
Клас обавијен лишћем заштићен је од птица,
непогода и разних грабљивица.

У јесен, плод се бере, круни,
меље у брашно и у вреће пуни.
Животиње кукуруз не пробирају,
људи хлеба пеку, паленту кувају.

ПШЕНИЦА

Сејемо пшеницу у јесен или пролеће,
вегетација док дубоко спава и не креће.
Почетком јула се жање, онда је зрела,
у високе планинске пределе не успева.

Корен пирамидалан, жиличаст, мале дубине,
зато не подносе и велике врућине.
Стабло увек чланковито, са пет коленаца,
доста танко чврсто, у облику цевчица.

Листови дугачки, спирално распоређени,
оштри, у виду мачева, светлозелени.
На врху стабла, са многобројна зрна клас,
у целом свету зато га бије добар глас.

Зрна пшенице морају бити зрела, сува,
пре но што се складира у силосе и чува.
Од просејаног брашна, хлеба се прави и пече,
без хлеба нема живота, нема среће.

Много, много врста пшеница постоје,
толико да се не могу све и да наброје.
Најлепша је белица која мало рађа,
када се скува, од црвенице је лепша и слађа.

BOCHBAK

ФАНТАЗИА УЧАСТНИЦА

БОСИЉАК

Неки зову босиљ, мутељ, васлеђен,
а други опет мислођин или ђен.
Пореклом је из далеке Индије,
земље која изненађења крије.

Једногодишњи, мали разгранати жбун,
са нежним густим гранчицама пун.
На њима листићи светлозелени,
по ободу ситно назубљени.

Самостални цветићи биљку красе,
који при врху прерасту у класје.
Негујемо је често у баштама,
на балконима и у саксијама.

Веома пријатну арому има,
кажу, света биљка хришћанима.
Када свештеници бебе крсте,
босиљак увек држе међу прсте.

За празнике, с босиљком вода се свети,
с босиљком хришћанин мора умрети.
Ако грло или стомак боли, знај,
користи се као лековити чај.

НАНА

Нана или метвица,
многима љубимица.
У поља расте сама,
гајимо је у баштама.

Стабло разгранато,
усправно, умиљато,
са лишћем издуженим,
длачицама обложеним.

У свежим листовима,
мирисног уља има,
пријатно мирише,
дотакнеш га, још и више.

Цветови сакупљени,
љубичасто црвени,
пчеле на њих радо стају,
медни прах сакупљају.

Када стомак заболи
и онај, ко нану воли,
лековит чај кува,
било да је свежа или сува.

РУЗМАРИН

Полудрвенасти жбун,
са гранама доста пун,
година много живи,
мирису се свако диви.

Листови зеленог лица,
повијених ивица,
по облику игличасти,
са наличја беличасти.

Азурно плави цветови,
избијају често нови,
лице као бубе мале
да су на гранама стале.

За свадбу, младић због среће,
гранчицу на реверу меће.
За вечане девојка још,
прави веома лепи брош.

Када се дотакне грана,
лепи мирис се пролама.
Са рузмарином јело је слађе,
зна и у козметици да се нађе.

ДОВОР

Зачишло мадамъ бы при
красно у красъ бы

ЗАЧУЖЕЖЕ

Ты
на
Судъ
кто змилъ что у смилъ

Судъ судъ судно ма
Судноа ретъ судно
Судноа ретъ судно
у судноа судноа судно

Плодотъ судноа судно
кто судноа судноа судно
кто судноа судноа судно
судноа судноа судноа

У судноа судноа судноа
судноа судноа судноа
судноа судноа судноа
судноа судноа судноа

ЛОВОР

Зимзелен, мали жбун прво,
израста у право дрво.
Не подноси хладну зиму,
воли топлу, морску климу.

Листови су елипсасти,
наборани и кожасти.
Суво лишће стављамо у јело
као зачин, често и смело.

Црну кору стабло има,
биљкама ретка особина.
Цветови светло зелени,
у пазухе листова смештени.

Плодови си коштунице,
као ситне маслинице,
када буду добро зрели,
смеђи, кожасти, увели.

Украсни ловоров венац,
леп као драги Опленац,
намењен за мудре главе
и симбол за јунаке праве.

МАСЛИНА

Дрво лепо, високо,
разгранато, широко.
У приморју често расте,
зими на њу стају ласте.

Елиптично лишће,
уз гране се стишће.
Двополни цветови,
коштунице плодови.

Млади плод зелени,
постепено поцрвени,
постаје тамно плав,
зreo поцрни сав.

У маслињацима се гаје,
стабло много година траје.
Плодови су без мане,
за праве гурмане.

Уље врло здраво,
за исхрану право,
кожу омекшава,
болести спречава.

КАФА

Дрво није много високо,
зимзелено, лепо за око.
Пореклом је из Етиопије,
у Бразилу најмилије.

Цвета после три године,
када крене у висине.
У штитастој цвасти је цвет,
кажу није много леп.

Коштуница је кафи плод.
Када на грани сазри род,
бере, пржи, меље, пије,
по здравље штетан није.

У госте када неко дође,
не може без кафе да прође.
Црна кафа, образ бео,
домаћин и гост весео.

Када на Косову давно,
Срби изгубише славно,
кафа дође са Турцима,
леп напитаk постаде свима.

ПЕРШУН

У баштама се гаји често,
на њивама нађе место.
Доста воли топле дане,
под снегом зна да осване.

Корен жућкастобео,
вретенаст, мало дебео.
Лишће ситно усечено,
разгранато стабло усправљено.

Цветови зелене боје,
двополни на врху стоје,
као да лишће бране,
од јутра, чим дан осване.

Мирис јелу лишће даје,
јело укусније постаје.
У вегети дође често,
у салатама нађе место.

Лист апетит појачава,
варење побољшава.
Када пчела бол нанесе,
лист першуна бол однесе.

КОКОС ПАЛМА

Брзакот, дено постојано,
тамо вгледат сонца мина,
Раба праша дини

УКРАЌЕ БУЉКЕ

Личе рито, Раткошто
уздучно и сабљасто
папуа се соч у гледа
да не губи до расхара

Грубо те у сискима
обожав до јасно
Ако не дини до постојан
зине у собу се зине

Бубровету земљу жолн,
до пар жолн воде жолн
Сектост адне обожав
синеком се од, жолн

КОКОС ПАЛМА

Бразил, њена постојбина,
тамо влада топла клима.
Рађа орахе fine,
длакаве површине.

Орах зелен, млека пун,
не разбија га птичји кљун.
Плод као нојево јаје,
кокосово брашно даје.

Лишће лепо, лепезасто,
уздужено и сабљасто,
лелуја се све у нади,
да ће стабло да расхлади.

Гајимо је у саксијама
обожава да је сама.
Хладне дане не подноси,
зими у собу се уноси.

Ђубровиту земљу воли,
за пар капи воде моли.
Светлост сунца обожава,
семеном се размножава.

ЛИЈАНДЕР

Зимзелени, симпатичан жбун,
са глатким гранама пун.
Листови врло издужени,
кожасти и сивозелени.

Цветови бели, ружичасти,
црвени, жути, наранђасти,
са пет листића, једноструких,
али има лепших, двоструких.

Отрован мирис бубе познају,
зато на цветове не стају.
Од њих беже доста далеко,
као да им је неко реко.

Лијандер влагу обожава,
резницом се размножава.
Обале Средоземља краси,
чај од њих људски живот гаси.

Када је Римско царство цветало,
до престола многима је стало.
Чајем владаре су тровали,
подмукло престо освајали.

АСПАРАГУС

Биљка у виду грма, лепа,
од маја, све до јуна цвета.
Донета из Африке вреле,
домове наше запоселе.

Са дугим, елегантним гранама,
свака на сунцу се прелама.
Игличасто, нежно лишће,
без дршке, уз стабло се стишће.

Кад аспарагус порасте,
цвета у цвасти гроздасте,
који без мириса, беле боје,
на гранчицама поносно стоје.

Плодови зелене бобице,
као сићушне манистрице,
поцрвене зими као жар,
дајући посебну чар.

Плодну земљу шпаргла воли,
често за поливање моли.
Обожава осветљено место,
али од сунца страда често.

ТУБЕРЛОЗА ПЛАВА

Са рта Добре наде пошла,
у Европи се брзо нашла.
Грци кажу: "*Цвет љубави,*"
дуго зуји у женској глави.

Корен кртоласт, издужен,
јаким жилама окружен.
Гајимо је у саксијама,
на приморју у баштама.

Листови каменог цвета,
цветови небеског света.
Без мириса, у цвасти сакупљени,
звонасти, цветају до јесени.

Деобом се размножава,
сунчано место обожава.
Воли земљу песковиту
и донекле ђубровиту.

КОПРИВИЦА

Пореклом је из Азије,
Јаве и топле Индије.
Биљка једногодишња,
изузетно двогодишња.

Крупни, срцаст листови,
прости, врло често нови,
с ивицама назубљеним
и упадљиво шареним.

Листови нежни, обојени,
кестенасто - црвени,
са жутим и црним тачкама
и неправилним линијама.

Негује се у баштама,
жардињерама и саксијама.
Тражи заливање често
и полусунчано место.

Размножава се семеном,
веома често и деобом.
Воли земљу песковиту,
плодну, влажну, растреситу.

ЈАСМИН

Високи листопадни жбун,
у пролеће цветовима пун.
Много густолике цвасти,
жутобеличасти, метличасти,
опојан мирис шире,
привлаче бубе и лептире.

Уз стубове често иде,
баштовани се не стиде,
вејнике покривају,
испод њих уживају.
Не траже много воде,
нема трн, зато и не боде.

ПРКОС

Пореклом из Бразила,
целим светом се населила.
Грм малени, поносан,
многи кажу, пркосан.

Меко, игличасто лишће,
уз стабло се стишће,
боје сивозелене,
глатко, од сунца увене.

Крупни, лепи цветови,
свакодневно нови,
уvek са пет латица,
симпатичних круница.

Цветови црвени и жути,
нимало нису крути,
на сунцу се отварају,
у појечерје затварају.

Семе ситно, као мак мало,
у чашицама стало.
У априлу се сеје,
у саксије или леје.

ЈОРГОВАН

Са брдовитог Балкана
крену у свет раздрагана
и преко Европе, Африке,
Азије дође до Америке.

Листопадни, разгранати жбун,
у пролеће цветовима пун.
Сакупљени цвасти у метлице,
мирисом сваком озари лице.

Расцветан млади јоргован,
у пролеће је прави лепотан.
Цветови беле и љубичасте боје
у вазнама лепо стоје.

Пчеле на цветове стају,
медоносни прах сакупљају.
Бубе зује око цвета,
укусна је мирисна мета.

Од стабла фруле се праве,
да нас развеселе и забаве.
Оне разгласише свима:
"Цар Тројан козје уши има!"

ПЕРУНИКА

У пролеће, елегантно цвета,
опојан мирис неком и смета.
Сваки цвет је фантастично леп,
зато га зову *небески цвет*.

Цветови са дугим дршкама, нежни,
нијансираних боја бело снежни,
наранђасти, љубичасто плави,
црвени и жути као лимун прави.

Цветих доњих листића има три,
нежно у полукругу се повили.
Изнад њих, као пехар нова три,
над прашњацима се усправили.

Као сабљице, дугачки листови,
без дршке, сакупљени при основи,
с видном паралелном нерватуром,
доста интересантном структуром.

Корен са разгранатом ризомом
и мало приметном аромом,
у козметици некада служи,
са народном медицином дружи.

ЛАДОЛЕЖ

Слатковина или попонац,
уек тражи неки ослонац,
у противном по земљи пузи,
тело до пет метра испружи.

Левкасти, велики цветови,
сваког дана јављају се нови,
нијансирану боју имају,
прозоре многе украшавају.

Цветови као девојчице,
од сунца крију лице,
месец и звезде обожавају,
на месечини пресијавају.

Мирис мало приметан шире,
не привлаче пчеле и лептире.
На ограде се тихо нише,
година може живети више.

Воли воду, уек жедан,
увенуо изгледа бедан,
за хлад и мало воде пати,
са животом хоће се растати.

ПЕТУНИЈА

Пореклом, из далеког Бразила,
земаљском куглом се населила.
У вртовима је има често ,
у жардињерама нађе место.

Листови крупни, светлозелени,
округли, на врховима издужени,
нерватуром видном прекривени,
длачицама нежним обложени.

Левкасти, једнобојни цветови
сваког дана избијају нови,
прости, дупли, прави, таласасти,
бели, плави, жути, љубичасти.

На мирисне цветове дођу пчеле,
пољупце нежне често им деле,
уз симпатично зујање мало,
до медоносног праха им стало.

Петуније ничу у пролеће,
када почиње да цвета цвеће.
Воли земљу плодну, растреситу,
влажну и мало песковиту.

АФРИЧКА ЛЈУБИЧИЦА

Давно прелете океане,
у Европу једног дана осване,
с крупним листовима, меснатим,
по изгледу баршунастим.
Стабло нема, лист из земље расте,
грм малени, никад не порасте.

Цветови бели или љубичасте боје,
са пет листића, поносно стоје.
Цвета током целе године,
од много воде може да угине.
Негује се у саксијама
и воли да је увек сама.

Размножава се семеном,
сећењем лишца и деобом.
Воли сеновито место,
заливање мало и често.
Тресетно место обожава,
тако одгајена је здрава.

ВИНОВА ЛОЗА

Виноградница је
на поседу још,
уз живи и стуба,
који је и стуба.

ЕРАМИЈА И ИЈАНА

Гледајући у винограду,
посадице, плодове,
што је доста има,
у винограду, зема.

Грутеви у винограду се
изданају човечевој души,
До се винограда долази,
од траве се састоје,
проста човечевој души,
да боље не долази.

Слово се винограду
своје у винограду, зема,
Своје у винограду, зема,
у винограду од винограду,
Гледајући у винограду,
од винограду зема.

ВИНОВА ЛОЗА

Вишегодишњи грм,
не поседује трн,
уз жице и стуба,
као да је слуба,
пење се високо,
симпатично за око.

Плодови су скуп бобица,
са неколико семенчица.
Плод боје жутозелене,
плавоцрне, црвене,
шећер доста има,
укусна воћка свима.

Прутеви у пролеће се режу,
изданци пажљиво вежу.
Да би била лоза здрава,
од траве се окопава,
прска неколико пута,
да болест не залута.

Свеже се једе често,
суво у колаче нађе место.
Сок од грожђа, као мед,
укуснији од сладолед.
Људи вина праве, пију,
од комина пеку ракију.

ВНОВЕ ДОЗА

Внуковинам твоя
не пощади твоя
за жана и твоя
која да ја чисти
твоя да биде
твоя да биде
твоя да биде

Внуковинам твоя
за жана и твоя
која да ја чисти
твоя да биде
твоя да биде
твоя да биде
твоя да биде

Внуковинам твоя
за жана и твоя
која да ја чисти
твоя да биде
твоя да биде
твоя да биде
твоя да биде

Внуковинам твоя
за жана и твоя
која да ја чисти
твоя да биде
твоя да биде
твоя да биде
твоя да биде

ОРАХ

Рассказываю друзьям о том, что
у меня есть книга, в которой

ОЕПАСНО

Каждый

свои

Свои

каждый знает, что это

ДУШЕ

Но даже и тогда, когда мы с вами
зрели, и когда, то же, что и
вдруг, и вдруг, и вдруг, и вдруг,
и вдруг, и вдруг, и вдруг, и вдруг,

Сам, и когда, и когда, и когда, и когда,
и когда, и когда, и когда, и когда,
За каждым, и когда, и когда, и когда,
у меня, и когда, и когда, и когда,

Тогда, и когда, и когда, и когда, и когда,
и когда, и когда, и когда, и когда,
Однако, и когда, и когда, и когда, и когда,
Нельзя, и когда, и когда, и когда, и когда,

ОРАХ

Распрострањена, дрвенаста биљка орах, у народу познат као лашки или бео орах, расте до тридесетак метара висине, крошња овална, ретка, велике ширине.

Кора млада је сјајна, светлосива, стара распуцана, многе године сакрива. Сакупљени мушки цветови су у ресама, женски пупољци до три у групицама.

На дрво плодови зелени, глатке површине, зрели наборани, као да су понижени, временом распуцају неправилно и постепено испуштајући коштунице на земљу лено.

Семе неправилног облика, жутобеличасто, масно, делује интересантно, враголасто. За размножавање и исхрану служи, у колаче ужитак специфичан зна да пружи.

Лети, испод ораха, има пријатног хлада, када се на земљу лежи, здравље страда. Орахово дрво прерађено је лепо, трајно. Намештај за домаћинство изгледа бајно.

ЛЕСКА

Разгранат, листопадни, густо грм брзо расте,
као дрво до десетак метара нарасте.
Лесјак или лиска има и других имена,
од многих неоправдано је запостављена.

Корен разгранат, широк, релативно плитак,
влажна земља представља прави ужитак.
Пепељастосива тамна и глатка кора,
када остари, појави се безброј ситних бора.

Листови крупни, на лицу тамнозелени,
с наличја некада длачицама обложени.
Ујесен цветове мушке у ресама има,
женских по два у цватима сличних пупољцима.

На гранама плодови окружени листоликим
овојем, назубљеним, облика звоноликим.
Веgetативно и семеном се размножава,
северну и влажну страну брда обожава.

Плодове очишћене домаћице цене,
када их деца виде, лица им поцрвене.
Чоколадама посебан укус дају,
колачима увек арому побољшавају.

СМОКВА

Као грм и дрво у приморју често расте,
некада до десет метара нарасте.

Широка, разграната, листопадна круна,
до зиме са лишћем и плодовима пуна.

Листови кожасти, са горње стране рапави,
са доње једва приметно пахуљасто длакави,
приликом додире даје непријатан осећај,
зато, непотребно листове не дирај.

Плодови крушкасти, слатки, меснати, кожасти,
зрели жути, некад смеђи или црвенкасти.
Од зрелих и рујних смокви слатка се кувају.
за зиму суше у сушарама, да дуго трају.

У сваком плоду има веома ситно семе,
из кога може и не мора биљка да крене.
Размножавамо је повијањем младих грана,
често зна младица из земље да крене сама.

Зелени плод или лист када убере неко,
појави се течност бела као млеко.
Од листа, чај се кува против назеба,
регулише варење стомака када треба.

Костадин Цветковић: ЛИРСКЕ - ОПИСНЕ ПЕСМЕ:
ЦВЕЋЕ ЦВЕЋУ

Песник Костадин каже: "Лепша од најлепшег цве-та јесу деца." Прве три књиге: СЈАЈ ЗВЕЗДА, НЕРА-СКИДИВЕ ВЕЗЕ и СВЕТ МЛАДОСТИ, посветио је деци. И четвртом збирком лирских песама - ЦВЕЋЕ ЦВЕЋУ- није изневерио ни себе ни оне који од њега, као доказаног дечјег песника, очекују нешто ново, нешто оригинално и корисно за све. То је књига о цвећу

Цвећем улепшавамо сваку средину, и урбану и се-оску. Чак и пословне просторије су препуне зеленила и цвећа: фикус, хризантеме, бршљан, мушкатла и др. С обзиром да данас у градовима "царује" бетон и асфалт, писац нас подсећа да је цвећу место и у ба-штама, на терасама, на балконима, у жардињерама, на прозорима и свуда и на сваком месту, па и поред ограда, дуж путева. Оно, дакле, треба да "ушета" свуда и на сваком месту.

Цвеће је идеална декорација за одмор.

Сваки цвет изазива осећај лепоте. Цвеће је прија-тног мириса и утиче на наше здравље. Кад угледамо цвет, одмарамо своју психу, оплемењујемо осећања. Кад гајимо цвеће, упознајемо сваку врсту посебно и у томе уживамо. То је, на крају, наш рукосад, наша посебна радост. Када поклањамо цвеће, исказујемо: љубав, наклоност, пријатељство, пажњу, захвалност, и посебно личну културу. Кад желимо нешто посебно користимо говор цвећа: говор који се речима не може постићи. Цвеће буди илузије у свакој девојци, у свакој жени.

Сунцокрет се шаље за први састанак.

Белим љиљаном честитамо рођендан.

Каранфил слати, али никако после свађе. У том случају каранфил би рекао: јефтина си као овај цвет!

Камелија значи: негуј и чувај успомену на све наше сусрете. У 19. веку сви мушкарци су носили цвет камелије на реверу свог капута као обавезни детаљ.

Ружа је краљица цвећа. Она је најлепши дар природе. Цвета преко целе године. Девојке и жене врло радо примају руже. Дан без ружа не може се ни замислити. То је прелепи дар!

Црвени цвет руже значи љубав: волим те!

Бели цвет руже значи: желим с тобом вечност!

Букет црвених и белих ружа значи: доћи ћу да те испросим!

То не значи да не треба спати и руже у свим осталим бојама: мајци, сестри, газдарици стана и другим особама драгим.

Мушкатла, која је на свим нашим прозорима, се не шаље. Она је породични украс. Постоји једна загонетка: лети кресе балконе, зими носи панталоне. То значи: мушкатла воли сунчане дане, а зими се мора уносити у подруме. Не подноси хладноћу.

Кинеска пословица каже: "посади дрво или биљку и бићеш срећан".

Цвеће је омиљено у народу. Цвеће воле сви уметници. У многим и многим песмама спомиње се цвеће. Посебно у нашим народним песмама.

Цвеће је лековито. Удахни полен са свежим ваздухом и то ће лековито деловати на плућа. Мирис цвећа помаже памћењу. Све биљке па и цвеће јесу савезници природе. Једном речи: чисте ваздух. Тако раде за наше здравље.

Писац Костадин нам је дочарао цвећем дах природе. Тако нам указује да и цвеће има своје чаролије.

Постоји велика разлика између цвећа по месту постајања: цвеће у шумама, цвеће у шикарама, цвеће у пољу, цвеће у баштама. Многе биљке, па и цвеће, у условима балконске популације еволуирале

су и прилагодили се новим срединама. На пример: цвеће у пустињама. Тако су настале: варијанте, подврсте, врсте итд. Ако схватимо да су животне заједнице биљака, па и цвећа, свуда и на сваком месту, чак и голом камену, можемо схватити какво је то царство боја, мириса и лепоте на нашој планети.

Свако годишње доба је лепо. Свако годишње доба има свој раскош и лепоту баш по цвећу.

Писац Костадин је посветио пажњу и морфологији сваког цвета. По појединим одредницама лако ћемо препознати цвет и без фотографије. Када прочитамо песму, треба потражити цвет, упознати га и помирисати. Овом збирком лирских-описних песама наставно особље ће моћи на очигледан начин да излаже своје градиво. Писац се потрудио да поред изворних, народних имена, упознамо и научна имена, која су исписана на латинском језику. Ова збирка лирских песама биће од користи и у школама и у домовима и свим осталим културним установама. Цвеће у природи је богато бојама, мирисом и обликом. У овој збирци лирских-описних песама нису регистрована осећања за природу. Приоритет је опис цвећа. Сви детаљи су у описима реални. То је описни пејсаж. Недостижну лепоту цвећа могао је да искаже само писац који је образован, архиктекта у смислу гледања природног цвета, (писац Костадин је по струци архиктекта) и наравно да буде реалан стваралац, Костадин је избегао рефлексije и први је стваралац чисто описне поезије без примеса субјективних осећања Он не везује описе цвећа са другим природним појавама. То је посебно вредно. Зато сви описи имају самосталност. Било је превише писаца са описним елементима, од Бранка Радичевића до Десанке Максимовић, али су сви они уносили и своја субјективна осећања.

Писац ове врсте поезије мора да располаже језичком културом. Однос према речнику и синтакси мора бити такав да стих садржи вероватноћу, да то буде говорна слика. У овој збирци лирских описних песама свака песма јесте говорна слика, говорна слика за ту врсту цвећа.

Описна поезија или поетска проза има за задатак да "васкрсне" боје цветова и да се у нашој машти прикаже као уметничка истина.

Писац Костадин је изврстан посматрач, познавалац и стваралац реалиста. Описи цвећа су рељефни и односе само на ту врсту цвећа. Истина је да се сва људска бића: жене, мушкарци и деца, интересују за цвеће. Из тог разлога је писац Костадин и био пред тежим задатком и одговорним испитом. Он је одговорио том задатку. Положио је тај веома тежак испит. У његовим описима скоро и да нема заборављених детаља. Такав племенити рад, и тај стил у раду, чини посебну част писцу Костадину. Сигурно је да се богата инвестиција не учи, не копира, а најмање може да се плагира, преписује од неких других писаца. (Да напоменем таквих писаца нема). Осећај лепоте је својствен писцу Костадину. Пејсаж у стиху је посебно стање и ту писац мора да победи прво сва своја субјективна осећања. А знамо да је веома тешко не открити и своје рефлексije. Писац је баш ту остао на завидној висини.

У овој збирци лирских - описних песама нема ни најбоље, ни најгоре песме. Све су одличне.

Стихови су јасни и садржајни. Све је речено у свакој строфи. Свака песма је једна целина.

Лесковац, јул 2003.

Књижевни рецензенти:

Бранка Ђорђевић, професор
Станко Ђорђевић, професор

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	3
-----------	---

УОПШТЕ О БИЉКАМА	
биљни органи	7

АЛГЕ, ГЉИВЕ, ЛИШАЈЕВИ, ПЛЕСНИ	
алге	11
гљиве и квасци	12
лишајеви	13
плесни	13

МАХОВИНЕ И ПАПРАТНИЦЕ	
маховине	17
папратнице	18

ФАМИЛИЈА ЧЕТИНАРА		
ариш	<i>larix decidua</i> Mill.	21
јела	<i>Abies alba</i> L.	22
бор	<i>Pinus silvestris</i> L.	23

ФАМИЛИЈА ЉУТИЋА		
кукурек	<i>Helleborus viridis</i> L.	27
божур	<i>Paeonia officinalis</i> L.	28
павит	<i>Clematis vitalba</i> L.	29
звездасти павит	<i>Clematis lasursteru</i>	30

ФАМИЛИЈА БУКВЕ		
буква	<i>Fagus sylvatica</i> L.	33
храст	<i>Quercus robur</i> L.	34

ФАМИЛИЈА РУЖЕ		
ружа	<i>Rosa canina</i>	37
бресква	<i>Prunus persica</i>	38
кајсија	<i>Prunus armeniaca</i> L.	39

ФАМИЛИЈА КУПУСА

купус	<i>Brassica oleracea capitata</i> L.	43
рен	<i>Cochlearia armoracia</i> L.	44
ротква	<i>Raphanus sativus</i> L.	45

ФАМИЛИЈА БОБОВА

пасуљ	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	49
соја	<i>Glycine hispida</i> Moench.	50

ФАМИЛИЈА ПОМОЋНИЦА

кромпир	<i>Solanum tuberosum</i> L.	53
парадајз	<i>Solanum lycopersicum</i>	54
дуван	<i>Nicotiana tabacum</i>	55

ФАМИЛИЈА ТИКВЕ

лубеница	<i>Citrullus vulgaris</i> Schard L.	59
диња	<i>Cucumis Melo</i> L.	60

ФАМИЛИЈА ГЛАВОЧИКЕ

маслачак	<i>Teraxacum officinale</i> Web.	63
водопија	<i>Cichorium intybus</i> L.	64
невен	<i>Calendula officinalis</i> L.	65
камилица	<i>Mutricaria chamomilla</i> L.	66
гербер	<i>Gerbera jamesoni</i>	67

ФАМИЛИЈА ЉИЉАНА

црни лука	<i>Allium cepa</i> L.	71
бели лука	<i>Allium sativum</i> L.	72
ђурђевак	<i>Convallaria majalis</i>	73

ФАМИЛИЈА ТРАВА

мак	<i>Papaver conuiferum</i> L.	77
булка	<i>Papaver rhoeas</i> L.	78
коприва	<i>Urtica dioica</i> L.	79
кукуруз	<i>Zea mays</i> L.	80
пшеница	<i>Triticum vulgare</i>	81

ФАМИЛИЈА УСНАТИЦА

босиљак	<i>Ocimum basilicum L.</i>	85
нана	<i>Mentha piperita L.</i>	86
рузмарин	<i>Rosmarinus officinalis L.</i>	87

ЗАЧИНСКЕ БИЉКЕ

ловор	<i>Laurus nobilis L.</i>	91
маслина	<i>Olea europaea L.</i>	92
кафа	<i>Coffea arabica L.</i>	93
першун	<i>Petroselinum hortense Hoffm.</i>	94

УКРАСНЕ БИЉКЕ

кокос палма	<i>Cocos unicifera L.</i>	97
лијандер	<i>Nerium oleander L.</i>	98
аспарагус	<i>Asparagus nobilis L.</i>	99
туберлоза плава	<i>Agapanthus africanus L.</i>	100
копривица	<i>Celastrus heder. L.</i>	101
јасмин	<i>Jasminum fruticans L.</i>	102
пркос		103
јоргован	<i>Syring vulgaris</i>	104
перуника	<i>Iris germanica L.</i>	105
ладолеж	<i>Convolvulus sepium L.</i>	106
петунија	<i>Petunia hybrida L.</i>	107
афричка љубичица	<i>Saintpaulia janantha L.</i>	108

ФАМИЛИЈА ЛИЈАНА

винова лоза	<i>Vitis vinifera</i>	111
-------------	-----------------------	-----

ОСТАЛО БИЉЕ

орах	<i>Juglans regia</i>	115
леска	<i>Corylus avellana</i>	116
смоква	<i>Ficus carica</i>	117

РЕЦЕНЗИЈА

119

ЛИТЕРАТУРА

Шта је речено о књизи:

"Књига у потпуности одговара узрасту ученика и служи као помоћ наставницима и ђацима.

Књига је одлична."

Светлана Николић, проф. биологије
О.Ш. "Светозар Марковић", Лесковац

"Песник књигом "Џвеће цвећу" читаоцу представља биљке далеких и наших крајева и омогућава да боље упозна особину и лепоту појединих биљака...

Читајући стихове, сазнајемо да су биљке храна, лек и украс истовремено у природи, врту, парку, стану...

Биљке су те које испод плаве небеске куполе ослобађају кисеоник..."

Вера Бојовић, проф. биологије
О.Ш. "Вук Караџић", Лесковац

ЛИТЕРАТУРА

- Биологија за пети разред основне школе
писац: др. Будислав Татић
- Атлас лековитог биља
писац: Драгиша Миловановић, 1977г.
- Лијечење чајевима лековитог биља
писац: проф. др. Јован Туцаков, 1978г.
- Пољопривредни календар 1978г.
- Све о цвећу – Приручник о врстама и гајењу биљака, Народна књига 1977г.
- Атлас дрвећа и грмља
Писац: Чедомир Шилић, 1983.г.
- Искра у природи
Писац: Боровоје Врачарић, 1977.г.

Штампање књиге помогли су:

- ДОО "Манчестер", Лесковац
- "Артинтел", Лесковац
- "Деликатес", Лесковац
- СТР "МН", Братмиловце
- Скупштина Општине Лесковац

ЦИП – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије

886. 1/2 (02.053.2)-1

ЦВЕТКОВИЋ КОСТАДИН

ЦВЕЋЕ ЦВЕЋУ, дечје песме

Костадин Цветковић-Ерсеновче, Лесковац

Књижевни клуб "Глубочица" 2003. Лесковац

Уредник: Боркица Миловановић

Књижевни рецензенти:

Станко Ђорђевић, професор

Бранка Ђорђевић, професор

Јелица Драшковић, професор биологије

Корице: Костић Слободан-Коста

Штампа: "Тренд" - Лесковац

Тираж:: 200

Лесковац, 2003.

ИД 987

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
"РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ"

Д 821.163.41
ЦВЕТКОВИЋ К.
Цвеће цвећу

ЛЕКОВИ

000119315

COBISS •